

EESTIS RINGLEVATE A-HEPATIIDI VIIRUSE TÜVEDE GENEETILINE ISELOOMUSTUS

Autor: Jelena Knjazeva
Juhendaja: Irina Golovljova, TAI
Kaasjuhendaja: Lilian Järvekülg, TTÜ

Viiruste põhjustatud haigused ning nende levik on maailmas endiselt suureks probleemiks.

A-hepatiidi viirus kantakse üle fekaal-oraalsel teel, kontaktleviku kaudu. Harvadel juhtudel toimub nakatumine vireemia ajal võetud doonoriverega vereülekande kaudu, ühiskasutuses olevate süstalde kaudu narkomaanide seas või sugulisel teel homoseksuaalsete meeste seas.

Viiruse ebahütlane levimine kogu maailmas sõltub sotsiaal-majanduslikust olukorrast ning geograafilistest teguritest. A-viirushepatiiti haigestumus on Eestis viimase kümne aasta jooksul olnud suhteliselt stabiilne. Vaatamata headele sanitaar- ja meditsiini standarditele on puhanguid siiski esinenud.

Viimase aja massiline migratsioon A-hepatiidi viiruse endemilistest piirkondadest Euroopasse tõstab siingi uute puhangute tekkimise riski. Selleks et tulevikus oleks lihtsam ja kiirem nakatuse allikat määrata, on vaja tõhustada rahvusvahelist koostööd ning andmevahetust.

Käesoleva töö eesmärgiks oli uurida ning genotüüpiseerida Eestis ringlevate A-hepatiidi viiruse tüvesid puhangu eel (1995.–1996. a; 2009.–2010. a.), pärast seda (2014. a) ja puhangu ajal (2011. a), ning iseloomustada neid fülogeneetiliselt. Viiruse nukleotiidjärjestuste geneetiliseks iseloomustamiseks kasutati viiruse genoomi VP1/2A piirkonda.

A-hepatiidi viirusega seotud uuringute eesmärk on suunatud haiguse kontrollile ja viiruse ringluse piiramisele Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna aladel. Parema kontrolli tagamiseks on praegu eriti tähtis kinni pidada ühisest rahvusvahelisest andmebaasist (HAVNET), kus hoitakse kohalikke ja sisse toodud viiruse järjestusi. VP1/2A on universaalne järjestus, mida kasutatakse ka teistes Euroopa riikides puhangu ja/või sporaadiliste A-viirushepatiidi haigusjuhtude jälgimiseks.

Käesoleva uurimistöe olulisus on seotud A-viirushepatiiti haigestumise riskide määramisega Eestis, mis võimaldab välja töötada riiklikke strateegiaid haiguse ennetamiseks.